

A TENGERRPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, vasárnap, 1909. január 17.

12. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petty sorja 40 fillér.

A hanyatlás kora.

Irodalom, tudomány, költészet, zene, festészet, szobrászat ma mind olyan siralmas képet nyújtanak a visszaesésnek, az inprodukciónak, hogy azok, akik a magyar fajnak hatalmas alkotóképességeit ismerik, megdöbbenve kérdezhetik: mi az oka annak, hogy a ma és a múlt között olyan rettenetes nagy különbség van s a helyett, hogy a produkció kvalitását illetőleg előre mentünk volna, határozottan visszaestünk?

Nincsen egyetlen egy olyan terület sem, ahol meg ne állapíthatnók a visszaesést. Kezdjük például az irodalomnál.

Íróink, költőink olyanok voltak, akik a világirodalom bármilyen szigorúan összeválogatott jelesei között is feltűntek volna.

Eötvös báró, Jókai, Kemény költőink, Petőfi, Arany, Madách, szindarabíróink Katona, Teleki — hogy csak a nagyokat említsük — olyan nevek valamennyien, akik a világirodalomban is megállják helyüket.

Ezzel szemben vajon kit tud felmutatni a ma irodalma?

Tessék nekünk megmondani, kik azok, akik a mai magyar irodalmat méltóképpen reprezentálhatják? (Mikszáthról, Baksayról s még egy-két íróról nem beszélhetünk, mert az ő munkásságuk sulypontja sem a mára, — hanem a multra esik.) Kik a költőink ma? Százszámra lehetne a neveket felsorolni, — mert hiszen a quantum igen nagy; de a nevek csak a rettenetes közepszerűséget jelentik.

Kik a színműíróink? Szintén sokan, izléstelenül sokan vannak, de bátran mondhatjuk, hogy mindannyian együtt sem produkálnak az utolsó tíz év alatt olyan valamit, amit megemlíteni is érdemes lenne. Mai irodalmunk művelői csak gyenge utánpótlás a nem sokkal szerencsésebb külföldi irodalomnak.

Hasonlóképpen állunk a tudomány minden ágában. Igaz ugyan, hogy ebben soha nem jártunk valami nagyon elől, de az is tagadhatatlan, hogy tudósainkban megvolt a munkakedv, a szorgalom, a hivatottság, s ha egyebet nem csináltak is, legalább összefoglalták és terjesztették a tudományos eredményeket. Legalább enciklopédistáink voltak, a kik minden, — ha a külföld által felvetett eszméket is — meghánytak vetettek és népszerűsítettek. Így szolgálták a tudományokat. De voltak jeles produktív embereik is, Bókai vagy Semmelweis, Kovács az egész világon ismert és tisztelt kiválóságok voltak. Ma? Sarlatánkodás ez egész vonalon. Nagyképű tudatlan tudósaink rá nehezednek. Akadémiára és egyetemre egyaránt s a maguk tehetetlenségével egész generációkat ölnek meg. Nincs egy valamire való orvosunk, jogászkunk, pedagógusunk, történelmünk az új generációban. A kiknek ma — az élők közül, — a külföldön is elismert nevük van, mind a letűnt kor itt maradt emberei, akik túléltek régi társaikat.

Hogy milyen szomorúak e téren viszonyaink, szépen bizonyítja az Akadémia Semsey pályázata. Semsey a tudomány tíz különböző ágaira hirdetett pályázatot (ásványtan, vegytan, fizika, történet stb.) s egy-egy munkára 10 ezer forint pályadíjat tűzött ki. Gyöngyösi pályázat volt, külföldön minden tudós ambicionálta volna magának, hogy részt vegyen a pályázaton s nálunk hosszú éveken keresztül meddő volt a pályázat. Nem akadt senki, aki pályázni akart volna? Miért? Egyszerű a felelet. Nincsenek erre való embereink. Tanáraink, tudósaink önállótlan kompillátorok, akiknek minden ügyekezettük egy egyetemi katedra és az udvari tanácsosság. Évek és évek telnek el s ezek a mi jeles tudósaink meg nem írnak egyetlen könyvet sem, sőt még egy kis disszertációt sem. S ha írnak, akkor úgy politizálnak, hogy parlamenti, sőt európai botrány lesz belőle. S azok kezére van bízva egy tudós, munkásgeneráció nevelése.

Majdnem így állunk a művészetekkel is. Csak egy példát akarunk említeni. Volt az Operának egy pályázata. Szép summa járt volna a nyertesnek. Tíz és egynehány esztendőig volt kiírva a pályázat és nem akadt egyetlen pályázó sem. Még rossz munkával sem pályázott senki. Mert senki sem foglalkozik nálunk komolyan a zenével. Liszt, Erkel után kupléírók következtek, vagy talán Mihailovics „Elina“-ját merjük hozzájuk hasonlítani?

Nem jobb a helyzet a festészet terén sem. Hiszen van festőnk rettenetes sok, de még a legjobbak is csak közepszerűek. Hol vannak egy Munkácsy, egy Kupeczky, egy Horovitz, Lotz vagy Zichy?

Vagy hogy vagyunk szobrászainkkal? Talán a világon sehol sincsenek olyan gyatra és olyan lehetetlen szobrászi alkotások, mint nálunk.

Volta nekünk régi, híres színészeink is. Szentpétery, Jancsó, Nagy Pista, az elfeledett Boránd és még sokan. Hol vannak ezekről a mai színészek.

És így tovább. Végignézhethetünk mindenfelé a művészetekben, a tudományban és az irodalomban s mindenütt csak hanyatlást, csak hanyatlást látunk. Pedig az a faj, amely ezeket a jeleseket szülte, ma is okvetlenül a régi. Hanem a kor szelleme változott meg rettenetesen.

Ma mindenki a piacnak dolgozik — napi árjolyam szerint. Művészeinket nem lelkesíti semmi már, az alkotás, a teremtés ma már pusztán üzletté vált. S üzlet lett a tudomány is, a tanári állás is, ahová hivatás és rátermettség nélkül protegálják be az embereket. Azok az emberek, akik harminc-negyven évig tanultak előbb s csak azután kezdtek alkotni, akik egész életüket, éjt-napot egy kérdés tanulmányozásában töltötték, teljesen kivesztek. A mai tudós és művész nem lesz nagyobb, érettebb éveinek szaporodásával. Ma minden

ember akkor a legtanultabb és legbölcsebb, amikor otthagyja az iskola padjait. Attól kezdve mindennap felejt egy nótát, mint a vén cigány s újat tanulni nem iparkodik, de nem is ér rá, mert lefoglalja idejét a szaladgálás, kilincselés, stréberkedés.

Mert amíg a régi tudós és művész az elismerést, az érdemet munkáival, műveivel szerezte meg, addig a mai tudósaink és művészeink — szegények — a hirt, a nevet és főleg a pénzt úgy kell kijárni, kiszaladgálni maguknak újságoknál, a minisztériumokban és egyebütt.

A rappresentanza ülése.

A városi képviselőtestület tegnap, pénteken este Vio Ferenc dr. polgármester elnöklété alatt ülést tartott. Az ülés lefolyása a következő volt:

Apponyi látogatása Fiumében.

A podeszta beszámol Apponyi kultusz-miniszter legutóbbi fiumei látogatásáról s kiemeli, hogy a miniszter a városi iskolák természetani és vegytani szertárai fölött meglegedését fejezte ki. Hozzáteszi, hogy a miniszterrel és az államtitkárral bizalmas tárgyalása volt a város kiküldöttjeinek, amelyről azonban most nem beszélhet részletesen. Hangsúlyozza, hogy a város képviselői az értekezleten nyomatékosan kifejtették Fiume kívánalmait az olasz nyelvű tanítás érdekében. A miniszter tudomásul vette ezt és megígérte, hogy minden módon azon lesz, hogy az állam és a város érdekei összeegyeztetnek.

Fenntartom magamnak — mondá végül a podeszta, — hogy a tárgyra visszatérjek, amikor majd a kormány döntése ismeretes lesz.

A rappresentanza a podeszta választását tudomásul veszi.

Rossz hírek a városi takarékpénztárról.

Dumich azt mondja, hogy a városban hírek terjedtek el arról, hogy a délolaszországi katasztrófa következtében a városi takarékpénztár anyagi zavarokba jutott. Ezek — mondta tovább Dumich — káros hatással lehetnek a takarékpénztárra, minthogy a betevők féltik betétjüket.

A podeszta reméli, hogy e híreknek senki sem ad hitelt, mert a takarékpénztár üzeme nincs összekötöttségben a sicíliai és calabriai katasztrófával s a takarékpénztár csakis a fiumei kerületben lakókkal köt üzletet.

A pótválasztások.

Ezután az igazoló bizottság a december 30-iki pótválasztásokról tett jelentést.

Sorshuzás útján Chiergo dr. jelentették ki 1912-ig megválasztott rappresentantának, míg a többi 9 megválasztottaknak a mandátuma folyó év végén lejár.

A városi állandóbizottság megválasztása.

Átérték azután a városi állandóbizottság

megválasztására. Az elnök öt percre felfüggesztette az ülést, hogy a képviselők tanácskozhassanak a választás fölött.

A választás eredménye, amelyben 44 képviselő szavazott, a következő:

Megválasztottak: Bellen, Branchetta, Corrosatz, Dumich, Grossich, Kuscher, Minach, Mohovich, Ossinack, Paicurich, Sirola, Smoquina, Thierry és Zanella képviselőtestületi tagok.

Luppis csak 22 szavazatot kapott, holott a városi statutum értelmében a jelenlevők abszolút többségére lett volna szüksége. Ennél fogva Luppis és Baccich tagok között új szavazást ejtettek meg, amelynek eredményeképpen Baccich Icilio 23 szavazattal megválasztott.

A fegyelmi bizottság megválasztása.

Ennek a bizottságnak a megválasztásánál 43 képviselő szavazott.

Megválasztottak: Baccich, Corrosatz, Dumich, Grossich, Kuscher, Mochovich és Thierry tagokat.

Kisebbségi ügyek.

Egy telek megváltásának indítványa után a scurignei vízcsövezeték meghosszabbítására 6400 koronát szavaztak meg.

Azután több folyóügyet intéztek el.

Zárt ülés.

A városi orvosi állásokra Chiengo drt, Pozder drt és Descovich drt, egy városi tanítói állásba pedig Huber Santót választották meg.

Ezzel az ülés véget ért.

— **Susák új polgármestere.** Ruzics György eddigi susáki polgármester lemondása folytán a susáki község tanácsa tegnapi ülésén dr. Sablich Andrást választotta meg polgármesterré. Sablich közel 30 évig volt Susák egyezője s alapos ismerője a község ügyeinek.

UJDONSÁGOK.

— **Kitüntetés.** A király Epstein Mórigenauai lakosnak, az Adria magyar tengerhazásági részvénytársaság vezérképviselőjének, közhasznú működése elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Ajándék a boszniai katonáknak.** Szerajevéből jelentik: A határvidéki csapatok közt eddig 196 ezer koronát osztottak ki; a katonák ezenkívül rendkívül sok eleséget és egyéb dolgot kaptak. Még tízezer korona elosztani való pénz van számukra.

— **A Magyar Kereskedelmi R.-T. zárszámadásai.** A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatósága tegnapi ülésén állapította meg az 1908. évre vonatkozó zárszámadásokat, melyek szerint a társaság az elmúlt esztendőben az előző évi átlaghoz képest 3.873,031 korona bruttó-nyereséget ért el. E nyereségből az összes költségek és kiadások címén 1.103,122 korona, továbbá kétes követelésekből és értékcsökkenési tartalék-számlán való leírások címén 159,537 korona, kifizetett adó címén 357,366 korona vonandó le, úgy hogy a mérleg 2.353,005 korona tiszta nyereség-egyenleggel zárul. A részletes adatok a következők:

Mérlegszámla. Vagyon: Pénztári készletek 1.233,709 K. Váltók és devizák 22,438,197 K. Értékpapírok 12.140,604 K. Intézeti házak és telkek 1.250,000. Üzemi ingatlanok 2.025,361 K. Előlegek értékpapírokra és árukra 13.813,338 K. Előlegek értékpapírokra és árukra 14.813,338 K. Árukészlet 1.013,346 K. Befizetések szindikátusokba 3.467,920 K. Adósságok 32.932,679 K. Teher: Részvénytőkéd 20.000,000 K. Tartalék-alap 7.150,000 K. Értékcsökkenési tartalék 301,077 K. Nyugdíjalap 939,093 K. Forgalmomban levő elfogadványok 1.460 ezer korona. Forgalmomban levő intézkedések 7.075 ezer 284 K. Betétek 17.946,913 K. Hitelezők 34 millió 6450 K. Tiszta nyereség-egyenleg 2.353,005 K. — Eredmény számla. Kiadás: Költségek 1 millió 103,122 K. Leírások értékcsökkenési tar-

talék-számlára és kétes követelésekből 159,537 K. Adók 257,366 K. Nyereség-egyenleg 2.353,005 K. Jövedelem: Nyereség-áthozat 202,180 K. Kamatjövedelem 2,328,779 K. Nyereségek és jutalékok 1.273.480 K. Házbérlő-jövedelem 69,591 K. Az eme zárszámadásokban foglalt eredményekből az a következtetés vonható le, hogy a társaság áruüzleteiben a múlt év hátrányos kereskedelmi viszonyai, de különösen a keleti országokban bekövetkezett politikai alakulás zavarólag hatottak s a forgalom színvonalának fentartását csak jelentősebb áldozatokkal tették lehetővé; viszont a banküzlet forgalmának általános gyarapodásában kiemelendő pont gyanánt mutatkozik a betét-állománynak közel négy millió koronával való emelkedése, amelylyel lépést tartott a folyó bankügyletek egyéb ágainak előrehaladása is. A nagyobb pénzügyi tranzakciók létesítésére általában nem kedvező múlt esztendő folyamán a társaság csak a fumei Cserzőanyag-Gyár Részvény-társaság, továbbá a Drávavölgyi Helyiérdekű Vasút finanszírozásában való részvétellel szaporította szindikátusi műveleteit. A fenti számadások alapján a társaság igazgatósága elhatározta, hogy a február 4-ére egybehívandó közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint az előző évhez hasonlóan ezidén is 9%-os, tehát részvényenkint 36.— korona osztalék címén összesen 1.800.000 korona fizetessék ki, a tartalék-alap 250,000 korona dotációval 7.400,000 koronára emeltesék és a végül maradó 187,822 korona az új üzletév számlájára vitessék át.

— **Francia tőke a magyar iparfejlesztés szolgálatában.** Az ipartanács multkori ülésén egy francia érdekcsoport kérvényéről volt szó, amely csoport megfelelő szubvenció fejében harminc milliót ajánl fel textilgyárak létesítésére. A francia ajánlat a következő magyar iparvállalatok létesítésére vállalt kötelezettséget: egy selyemgyár létesítésére 10 millió korona alaptőkével, egy len-, kender- és jutagyár létesítésére 20 millió korona és egy pamutfonó-, szövő- és kikészítő gyár létesítésére 38 millió korona alaptőkével. Az ajánlatot tulajdonképpen magánemberek nyújtották be, mert az érdekcsoport csak most van alakulóban Franciaországnak gyárosaiból.

— **Vakmerő lakásfosztogatás.** Sorich Dunica asszonynak az „alia Provvidenza“ című vendéglő tulajdonosának via del Volto-i lakásába tegnapelőtt este betörték. A tolvajok körülbelül 2100 korona értékű pénzt és ékszereket vittel el, amiből Sorichné-é volt 1100 korona készpénz, míg 370 korona négy vendégé. Anonkvül elvittek egy aranyórát, egy ezüstórát, egy aranyláncot és több pár fülbevalót, amik között volt egy pár gyémántos és több aranygyűrűt. Sorichné a rablásról mindent jelentést tett a rendőrségnek. A rendőrség az összes ékszereknél nyomozást tartott s azonkívül különféle városokba táviratozott, de a vakmerő tolvajoknak eddig még nem akadt nyomára.

— **A fogorvosok mozgalma.** Karérdekeik védelme céljából a fumei fogorvosok egyesületét alapították, amely az „Országos Stomatológiai Egyesület“ Tengermeleki Osztályát képezi. Először megválasztották Krausz Ödön dr.-t, titkárnak Dalma Dezső drt. Az egyesület már bemutatkozott ép úgy a fumei kormányzóknak, mint a polgármesternél mindkettőt kérve, hogy jogi ügyeik elintézésénél támogassák őket, ami mindkét részről meg is ígértett. Ezenkívül az egyesület megteremtette a szükséges lépéseket, úgy az igazságügyi, mint a közigazgatási hatóságoknál, hogy megszüntessenek végre ama visszaélések, melyek jelenleg a városban a fogászati szakma körül oly sűrűn burjánoznak.

— **Uj hajóóriás.** A Daily News jelenti, hogy az Indefatigable nevű cirkáló, amelyet a jövő hónapban Dewonportban vízrebocsátanak, 550 láb hosszú és 80 láb széles. Tonnatartalma 19 ezer. A gépek 45 ezer lóerejűek. A hajónak 3 kéménye van. A páncélöv a hajót egész hosszában körülveszi. Nyolc súlyos, 12 hüvelyes ágyút kettésével úgy állítanak fel a páncélozott védőfalak mögött, hogy előre tüzeljenek. A hajó hátsó részében hat, az oldalzséleken 8 üteg lesz. A hajón azonkívül 12 négyhüvelyes és 27 kis ágyút helyeznek el. A hajó két vizatattal torpedócsővel van ellátva. Remé-

lik, hogy a hajó új sebességi rekordot fog elérni.

— **Farkasok garázdálkodása.** Lika megye területén a farkasok az idén annyira elszaporodtak, hogy egész csordák hatolnak be a falvakba. Mazin község határában egy ilyen farkascorda vasárnap széttepett egy Ratkovics nevű földmivest. Csemeniczában pedig tegnap egy 17 éves pásztorfiút téptek szét a farkasok.

— **Minden anya érdeklődik a „Scott-féle Emulsió“ iránt,** mely lapunk hasábjain most már ajánlatik. Ez egy híres csukamájolaj készítmény, melyet gyermekek előszeretettel vesznek be és mely nekik minden esetben, melyben eddig közönséges csukamájolajat használtak, gyors és biztos segélyt nyújt. Kapható minden gyógyszerárban.

— **Kirándulások a tengeren.** A magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság gőzösei kedvező idő esetén, szerdán f. évi január 17-én a következő kirándulásokat fogják rendezni:

Cirkvenicába és Noviba a „Sirály“ termes gőzessel d. e. 10:30 órakor; visszajövet Noviból délután 3 órakor és Cirkvenicából d. u. 3:30 órakor. Menetár oda és vissza személyenkint 1.50 korona.

Abbáziába a „Stefania“ és „Lovrana“ szalon-gőzösökkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5 és 6 órakor. Utolsó indulás Abbáziából Fiuméba 6 órakor. Menetár oda és vissza személyenkint 1.20 korona.

Ikába és Lovranába a „Sava“ gőzessel délután 2.30 órakor, érintve Voloscát és Abbáziát. Visszaindulás Ikából este 6 órakor, érintve utjában Abbáziát is. Menetár oda- és vissza, személyenkint 80 fillér.

Fiuméből Abbáziába az „Istriano“ gőzessel omnibus vonal. Indulás Fiuméből d. e. 9:30 és 11:30 órakor, továbbá d. u. 1:30 és 4:30 órakor.

Abbáziából Fiuméba az „Istriano“ gőzessel d. e. 10:30 órakor és 2:30, 5:30 órakor. Menetár személyenkint 20 fillér. Jegyek a hajón kaphatók.

Távirat ◀▶ Telefon.

A miniszterelnök a királynál.

BÉCS, jan. 16. Wekerle Sándor dr. miniszterelnök titkára kíséretében ma ide érkezett s a bankgassei magyar házba szállt meg.

A miniszterelnök itt Vértessy államtitkár és Roessler külügyi osztályfőnököt fogadta, akikkel hosszabb ideig tanácskozott.

Wekerle délelőtt 11 órakor a királyhoz ment kihallgatásra, akinek a parlament munkarendjéről, a parlament elé kerülő új törvényjavaslatokról s az általános politikai helyzetről tett jelentést.

Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek a kihallgatásnak, amely háromnegyed óráig tartott. Félhivatalosan jelentik, hogy a királyi kihallgatáson döntés nem történt. A miniszterelnök Schönbrunnból egyenesen Aerenthal báró külügyminiszterhez hajtatott, akivel szintén hosszabb ideig tanácskozott.

Az osztrák miniszterelnök a királynál.

BÉCS, jan. 16. A király Wekerle előtt

Nagyszüőink ugyancsak csodálkoznak,

ha láthatnák, mekkorát fejlődött a téli sport. Szánkó, bobszki és szki az uralkodó és az előkelő világ téli sportnapjeit rendez. Hát bizonyára egészséges a téli sport, de csak akkor, ha az ember óvatosan védekezik a meghűlés ellen. És ezt biztosan és kényelmesen akkor éri el az ember, ha utazás közben folyton egy szodeni ásványpasztillát (Fay-féle) valódit szopogat. Hogy Fay valódi szodeni minden meghűlést gyorsan megszüntet, az régóta ismeretes. Skatulyáját 1 korona 20 fillért minden gyógyszerárban, drogeriában és ásványvízkereskedésben meg lehet venni.

Vezérképviselő Magyarországnak-Ausztria részére: Guntzert W. Th. Wien Grosse Neugasse 17.

Bienert báró osztrák miniszterelnököt fogadta félórás tanácskozáson, akivel Wekerle is röviden tanácskozott, mielőtt kihallgatásra ment volna.

A miniszterelnök visszautazott.

BÉCS, jan. 16. Wekerle délután visszautazott innen, de nem Budapestre, hanem utközben kiszállt dánosi birtokán. Innen hétfőn utazik vissza a fővárosba, hogy résztvegyen a képviselőháznak a szünet utáni első ülésén, amelyen az adóreformot és a kongruát fogják tárgyalni.

Miután az adóreform tárgyalása hosszabb ideig fog tartani, az ülészakot valószínűleg meg fogják hosszabbítani.

Az adóreform tárgyalása alatt a magyar kormány az osztrák kormányval is fog a bankkérdés dolgában tárgyalni.

Felfüggesztett község tanács.

ESZÉK, jan. 16. A kormány Szávabrod község tanácsát felfüggesztette, a polgármestert elmozdította állásából, s Rodulics Ákos városi tanácsost kormánybiztossá kinevezte.

A kormány intézkedésére az adott okot, hogy a községnél nagy visszaéléseknek jöttek nyomára.

Az ajkai bányaszerencsétlenség.

BUDAPEST, jan. 16. A végleges megállapítások szerint a bányaszerencsétlenségnek 70 halottja van. 130 bányász megmenekült.

Nagy hófuvás.

BUDAPEST, jan. 16. A boldvavölgyi vasútvonulon nagy hófuvás miatt beszüntették forgalmat.

Millió birtokvásárlás.

PETERVÁRAD, jan. 16. A közbirtokosság másfél millió koronáért megvásárolta Karácsonyi Jenő gróf kamenicai uradalmát.

Sikkasztó jegyző.

ARAD, jan. 16. Mihalovits István apátfalvi körjegyzőt sikkasztás miatt letartóztatták s az aradi ügyészség fogházába kísérték.

A szerb kormány lemondott.

BELGRÁD, jan. 16. A skupstina a karácsonyi ünnepek után ma tartotta első ülését, a melyen a kormány bejelentette lemondását.

Szerbiában rendet csinálnak.

BELGRÁD, jan. 15. Az új hadügyminiszter megfosztotta állásuktól Balics Damiánt, a kragujeváci tüzérségi műszaki intézet igazgatóját és Sztójánovics Dusánt, az obilicsei puskaporgyár igazgatóját. Az új hadügyminiszternek ez a ténykedése általános meglepetést kelt, de egyszerűen azt is bizonyítja, hogy az említett gyárakban valóban nagy szédelegéseket követtek el. Egy magasrangú tiszt ma egy tisztifarsa előtt így nyilatkozott:

— Megköszönhetjük Ausztria és Magyarország, hogy nem üzentek meg nekünk mindjárt a háborút, amikor ellene Belgrádban olyan heves támadásokat intéztek, mert ilyen lövészekkel Szerbiát a legrettenetesebb katasztrófa érte volna.

Portugália a forradalom előtt.

LONDON, jan. 15. A „Daily Express” jelenti Lisszabonból: Miután a forradalmárok államcsínt terveznek, Lisszabonban visszavonták a csapatokat és a Tájón horgonyzó hadihajók készen állanak az útközetre. Szerdán minisztertanács volt és a katonai hatóságokkal titkos értekezletet tartottak. Sok politikailag gyanús embert letartóztattak.

Wildenbruch meghalt.

BERLIN, jan. 15. Ma itt meghalt Wildenbruch Ernő ismert német költő 63 éves korában.

Tizenkilenc napig a romok alatt.

Messina, jan. 16. Egy kilenc éves fiút továbbá egy 30 éves és 12 éves leányt 19 nap után a romok alatt élve találták. Élészkamrájuk tartalmából táplálkoztak.

Nyilt-tér*).

Alulírott egyesület a közönség érdekében tudomásul hozza, hogy a jelenleg érvényben levő törvények, illetőleg egy Magyarországon érvényes orvosi oklevél alapján ezen városban kizárólagosan a következő „összes gyógytudományok tudorai”-nak van joguk a fogorvosi gyakorlat üzésére:

Dr. Dalma Dezső
Via Municipio 2. sz.

Dr. Krausz Ödön
Corso 20. sz.

Dr. Krisković Wladimir
Via del Porto 1 sz.

Dr. Pachany Anasztáz
Via Adria 1. sz.

Dr. Zack János
Via della Sanità 2. sz.

Az Országos Stomatológiai Egylet Tengeremelléki Osztálya Fiumében.

* E rovatban közöltékért a beküldő felelős. A szerk).

A makacs meghülést

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A Scott-féle Emulsio

annyira kellemes ízű, hogy azok a kik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a SCOTT-féle Emulsio-val. Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb hatású az egészségére.

AZ Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — hárjuk ügyelműve venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszertárban.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

Eredeti színezett művészi fényképfelvételek. Érdekes és tanulságos. A tanulmányosság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten csodaszép felvételekben

Helgoland, Hamburg és a világ legnagyobb hajói legújabb be rendezésükkkel.

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

Ujszülött gyermekek részére

az összes higiénikus cikkeket rektáron tartom és pedig: Pelenkanadrág, flanelin alátétek, baby ingecskék, has- és köldökkötők, szoptatos dajkanak való mellény, gyermekágy-kötők, fásli stb. Mindezen cikkeket higiénikus Tetrá-szövetből készülték, a mely a nedvességet rögtön beszívja és a testét ilyformán mindig szárazon tartja.

VUJA M. Via Adamich.

Uj magyar hentes-üzlet!

Tisztelettel van szerencsém a t. fogyasztó közönség tudomására hozni, hogy Vicolo della Germania I. sz. alatt, a kászárnya átellenében

hentesáru-üzletet

nyitottam, hol az összes e szaknába vágó cikkeket naponta frissen, a legkitünőbb minőségben és legolcsóbb árban árusítom.

Cikkeimnek feltétlen tisztaságáról, valamint a legjobb kiszolgálásról előre is biztosítva a n. é. közönséget, kérem nagybecsült pártfogását.

Mély tisztelettel
Szathmáry György
hentes m.

Magyar Vendéglő

Fiume, Riva Szápary

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Magyar borok. Kőbányai polgári sör.

Havi előfizetők felvétetnek.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémérese a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

tej, tejföl, túró és vaj
mindenkor frissen.

Tiszta akácméz.

nagyban és kicsinyben. TELEFON
Házi túró kgonként 48 fillérrért.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte
Via Alessandrina 8. Hozdote 9 órákor.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdőkkel mérsékelt áron.

Gambirinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfőzde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Elő virágcsokrot,

koszorút, virágdiszítést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárataiban).

Cserepes növényben nagy választék.

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgy-közönség szives tudomására adni, hogy a Corso 7. szám alatt (a III. emeleten egy

Szépség- és hajápolási termet

nyitottam. A legújabb módszer szerinti arckéz-láb-ápolás (manicur, pedicur), villanyos aremasszás (vibrations massage), szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Bálokra, ünnepélyekre s színházi előadásokhoz diszfésülések elvállaltatnak.

Fésülések és hajmosások kívánatra a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Minél számosabb megbízást kér

mély tisztelettel
Schön I.

Corso 7, III. em. Jellusich fényképész házában.

Ujságkihordó

(asszony vagy leány is) másfél órai esti foglalkozásra jó fizetéssel felvétetik „A Tengerpart” kiadóhivatalában Vico del' Ospedale, Wurzer ház, I. emelet.

„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.
Naponta a hírneves
BARCZA JENŐ
kaposvári cigányprimás zenekarának házi-arsenye.
Az átutazó és a helybéli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.
TULAJDONOS:
SZENTGYÖRGYI FERENC.

Használt és új
zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

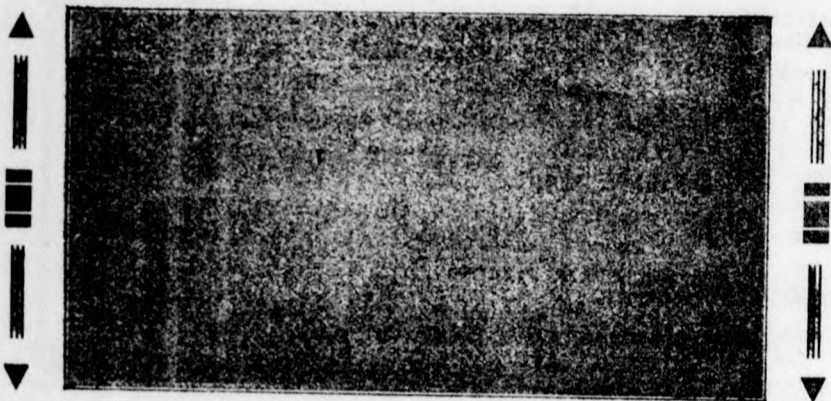
Figyelem!

Csak Rendulics M. fűszerkereskedésében Piazza Mercato coperto, Braida kapható a legolcsóbb árban: nullás liszt 100 kilója K. 38.—, Tea 1 kg. K. 6.—, egy láda uborka (12 háromliteres üveg) K. 20.

Globus Hirlapügynökség.
Ujság-elárúsítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

Az új bérlő által teljesen ujjaalakított és kiválóan vezetett
THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN
kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron.
Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet, jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvidgostításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság

A BREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI PÓRAKTÁRA.

roda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Uj épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco

Az előkelő idegenek

találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron.

— és étlap szerint. —

Tulajdonos: Leupold Alfréd

Venier Penzió és Vendéglő

Venice Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással. Éttermek kilátással a Szt. Márktérre.

— Kitűnő konyha minden órában. —

Procuratie vecchie 105. s.

(a Quadri kávé mellett)

Tulajdonos

Marco Venier.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrassy

(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón ad el férfi- női- és gyermek cipőket

Szekulesz Sándor japán és kínai áruház

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” immár hatodik évfolyamába jutott és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredményeivel jár.

Kiadóhivatal: Vico del' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

Kiadótulajdonos: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felölös szerkesztő MURAI JENŐ.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, vasárnap, 1909. január 17.

12. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hora 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

Kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos pett sorja 40 fillér.

A hanyatlás kora.

Irodalom, tudomány, költészet, zene, festészet, szobrászat ma mind olyan siralmas képet nyújtanak a visszaesésnek, az inprodukciónak, hogy azok, akik a magyar fajnak hatalmas alkotóképességeit ismerik, megdöbbenve kérdezhetik: mi az oka annak, hogy a ma és a múlt között olyan rettenetes nagy különbség van s a helyett, hogy a produkció minőségét illetőleg előre mentünk volna, határozottan visszaestünk?

Nincsen egyetlen egy olyan terület sem, ahol meg ne állapíthatnók a visszaesést. Kezdek például az irodalomnál.

Íróink, költőink olyanok voltak, akik a világirodalom bármilyen szigorúan összeválogatott jelei között is feltűntek volna.

Eötvös báró, Jókai, Kemény költőink, Petőfi, Arany, Madách, szindarabíróink Katona, Teleki — hogy csak a nagyokat említsük — olyan nevek valamennyien, akik a világirodalomban is megállják helyüket.

Ezzel szemben vajon kit tud felmutatni a ma irodalma?

Tessék nekünk megmondani, kik azok, akik a mai magyar irodalmat méltóképpen reprezentálhatják? (Mikszáthról, Baksayról s még egy-két íróról nem beszélhetünk, mert az ő munkásságuk súlypontja sem a mára, — hanem a multa esik.) Kik a költőink ma? Számszámra lehetne a neveket felsorolni, — mert hiszen a quantum igen nagy; de a nevek csak a rettenetes középszerűséget jelentik.

Kik a színműíróink? Szintén sokan, izléstelenül sokan vannak, de bátran mondhatjuk, hogy mindannyian együtt sem produkálnak az utolsó tíz év alatt olyan valamit, amit megemlíteni is érdemes lenne. Mai irodalmunk művelői csak gyenge utáncói a nem sokkal szerencsésebb külföldi irodalomnak.

Hasonlóképpen állunk a tudomány minden ágában. Igaz ugyan, hogy ebben soha nem jártunk valami nagyon elől, de az is tagadhatatlan, hogy tudósainkban megvolt a munkakedv, a szorgalom, a hivatottság, s ha egyebet nem csináltak is, legalább összefoglalták és terjesztették a tudományos eredményeket. Legalább enciklopédistáink voltak, a kik minden, — ha a külföld által felvetett eszméket is — meghánytak vetettek és népszerűsítették. Így szolgálták a tudományokat. De voltak jeles produktív embereik is, Bókai vagy Semmelweis, Kovács az egész világon ismert és tisztelt kiválóságok voltak. Ma? Sariatánkodás ez egész vonalon. Nagyképű tudatlan tudósaink rá nehezednek Akadémiára és egyetemre egyaránt s a maguk tehetetlenségével egész generációkat ölnek meg. Nincs egy valamire való orvosunk, jogászkunk, pedagógusunk, történészünk az új generációban. A kiknek ma — az élők közül, — a külföldön is elismert nevük van, mind a letűnt kor itt is maradt emberei, akik túlélték régi társaikat.

Hogy milyen szomorúak e téren viszonyaink, szépen bizonyítja az Akadémia Semsey pályázata. Semsey a tudomány tíz különböző ágaira hirdetett pályázatot (ásványtan, vegytan, fizika, történet stb.) s egy-egy munkára 10 ezer forint pályadíjat tűzött ki. Gyöngyösi pályázat volt, külföldön minden tudós ambicionálta volna magának, hogy részt vegyen a pályázaton s nálunk hosszú éveken keresztül meddő volt a pályázat. Nem akadt senki, aki pályázni akart volna? Miért? Egyszerű a felelet. Nincsenek erre való embereink. Tanáraink, tudósaink önállóan kompilátorok, akiknek minden igyekeztük egy egyetemi katedra és az udvari tanácsosság. Évek és évek telnek el s ezek a mi jeles tudósaink meg nem írnak egyetlen könyvet sem, sőt még egy kis disszertációt sem. S ha írnak, akkor úgy politizálnak, hogy parlamenti, sőt európai botrány lesz belőle. S azok kezére van bízva egy tudós, munkásgeneráció nevelése.

Majdnem így állunk a művészetekkel is. Csak egy példát akarunk említeni. Volt az Operának egy pályázata. Szép summa járt volna a nyertesnek. Tíz és tizenhárom esztendőig volt kiírva a pályázat és nem akadt egyetlen pályázó sem. Még rossz munkával sem pályázott senki. Mert senki sem foglalkozik nálunk komolyan a zenével. Liszt, Erkel után kupléírók következtek, vagy talán Mihailovics „Elina“-ját merjük hozzájuk hasonlítani?

Nem jobb a helyzet a festészet terén sem. Hiszen van festők rettenetes sok, de még a legjobbak is csak középszerűek. Hol vannak egy Munkácsy, egy Kupeczky, egy Horovitz, Lotz vagy Zichy?

Vagy hogy vagyunk szobrászainkkal? Talán a világon sehol sincsenek olyan gyatra és olyan lehetetlen szobrászi alkotások, mint nálunk.

Voltak nekünk régi, híres színészeink is. Szentpétery, Jancsó, Nagy Pista, az elfeledett Boránd és még sokan. Hol vannak ezekről a mai színészek.

És így tovább. Végignézhettünk mindenfelé a művészetekben, a tudományban és az irodalomban s mindenütt csak hanyatlást, csak hanyatlást látunk. Pedig az a faj, amely ezeket a jeleseket szülte, ma is okvetlenül a régi. Hanem a kor szelleme változott meg rettenetesen.

Ma mindenki a piacnak dolgozik — napi árjolyam szerint. Művészeinket nem lelkesíti semmi már, az alkotás, a teremtés ma már pusztán üzletté vált. S üzlet lett a tudomány is, a tanári állás is, ahová hivatás és rátermettség nélkül protegálják be az embereket. Azok az emberek, akik harminc-negyven évig tanultak előbb s csak azután kezdtek alkotni, akik egész életüket, éjt-napot egy kérdés tanulmányozásában töltötték, teljesen kivesztek. A mai tudós és művész nem lesz nagyobb, érettebb éveinek szaporodásával. Ma minden

ember akkor a legtanultabb és legbölcsebb, amikor otthagyja az iskola padjait. Attól kezdve mindennap felejt egy nótát, mint a vén cigány s ujat tanulni nem iparkodik, de nem is ér rá, mert lefoglalja idejét a szaladgálás, kilincselés, stréberkedés.

Mert amíg a régi tudós és művész az elismerést, az érdemet munkáival, műveivel szerezte meg, addig a mai tudósaink és művészeink — szegények — a hirt, a nevet és főleg a pénzt úgy kell kijárni, kiszaladgálni maguknak ujságoknál, a minisztériumokban és egyebütt.

A rappresentanza ülése.

A városi képviselőtestület tegnap, pénteken este Vio Ferenc dr. polgármester elnöklete alatt ülést tartott. Az ülés lefolyása a következő volt:

Apponyi látogatása Fiumében.

A podeszta beszámol Apponyi kultusz-miniszter legutóbbi fiumei látogatásáról s kiemeli, hogy a miniszter a városi iskolák természetföldrajzi és vegytani szertárai fölött meglegedését fejezte ki. Hozzáteszi, hogy a miniszterrel és az államtitkárral bizalmas tárgyalása volt a város kiküldöttjeinek, amelyről azonban most nem beszélhet részletesen. Hangsúlyozza, hogy a város képviselői az értekezleten nyomatékosan kifejezték Fiume kívánalmait az olasz nyelvű tanítás érdekében. A miniszter tudomásul vette ezt és megígérte, hogy minden módon azon lesz, hogy az állam és a város érdekei összeegyeztetnek.

„Fenntartom magamnak — mondá végül a podeszta, — hogy a tárgyra visszatérjek, amikor majd a kormány döntése ismeretes lesz.

A rappresentanza a podeszta választását tudomásul veszi.

Rossz hírek a városi takarékpénztárról.

Dumicich azt mondja, hogy a városban hírek terjedtek el arról, hogy a délolaszországi katasztrófa következtében a városi takarékpénztár anyagi zavarokba jutott. Ezek — mondta tovább Dumicich — káros hatással lehetnek a takarékpénztárra, minthogy a betevők féltik betétjüket.

A podeszta reméli, hogy e híreknek senki sem ad hiteit, mert a takarékpénztár üzeme nincs összekötésben a sicíliai és calabriai katasztrófával s a takarékpénztár csakis a fiumei kerületben lakókkal köt üzletet.

A pótválasztások.

Ezután az igazoló bizottság a december 30-iki pótválasztásokról tett jelentést.

Sorshuzás utján Chierago dr. jelentették ki 1912-ig megválasztott rappresentantának, míg a többi 9 megválasztottnak a mandátuma folyó év végén lejár.

A városi állandóbizottság megválasztása.

Áttértek azután a városi állandóbizottság

megválasztására. Az elnök öt percre felfüggesztette az ülést, hogy a képviselők tanácskozhassanak a választás fölött.

A választás eredménye, amelyben 44 képviselő szavazott, a következő:

Megválasztottak: Bellen, Branchetta, Corrosatz, Dumicich, Grossich, Kuscher, Minach, Mohovich, Ossoinack, Paicurich, Sirola, Smoquina, Thierry és Zanella képviselőtestületi tagok.

Luppis csak 22 szavazatot kapott, holott a városi statutum értelmében a jelenlevők abszolút többségére lett volna szüksége. Ennélfogva Luppis és Baccich tagok között új szavazást ejtettek meg, amelynek eredményeképpen Baccich Icilio 23 szavazattal megválasztott.

A fegyelmi bizottság megválasztása.

Ennek a bizottságnak a megválasztásánál 43 képviselő szavazott.

Megválasztottak: Baccich, Corrosatz, Dumicich, Grossich, Kuscher, Mochovich és Thierry tagokat.

Kisebb ügyek.

Egy telek megváltoztatásának indítványa után a scurignei vízcsővezeték meghosszabbítására 6400 koronát szavaztak meg.

Azután több folyóügyet intéztek el.

Zárt ülés.

A városi orvosi állásokra Chierigo drt, Pozder drt és Descovich drt, egy városi tanítói állásba pedig Huber Santót választották meg. Ezzel az ülés véget ért.

— **Susák új polgármestere.** Ruzics György eddigi susági polgármester lemondása folytán a susági község tanács tegnap ülésén dr. Sablich Andrást választotta meg polgármesterré. Sablich közel 30 évig volt Susák egyzöje s alapos ismerője a község ügyeinek.

UJDONSÁGOK.

— **Kitüntetés.** A király Epstein Móric genuai lakosnak, az Adria magyar tengerhazsági részvénytársaság vezérképviselőjének, közhasznú működése elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Ajándék a boszniai katonáknak.** Szerajevóból jelentik: A határvidéki csapatok közt eddig 196 ezer koronát osztottak ki; a katonák ezenkívül rendkívül sok eleséget és egyéb dolgot kaptak. Még tízezer korona elosztani való pénz van számukra.

— **A Magyar Kereskedelmi R.-T. zárszámadásai.** A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatósága tegnap tartott ülésén állapította meg az 1908. évre vonatkozó zárszámadásokat, melyek szerint a társaság az elmúlt esztendőben az előző évi átlóval együtt 3.873,031 korona bruttó-nyereséget ért el. E nyereségből az összes költségek és kiadások címén 1.103,122 korona, továbbá kétes követelésekből és értékcsökkenési tartalék-számlán való leírások címén 159,537 korona, kifizetett adó címén 357,366 korona vonandó le, úgy hogy a mérleg 2.353,005 korona tiszta nyereség-egyenleggel zárul. A részletes adatok a következők:

Mérlegszámla. Vagyon: Pénztári készletek 1.233,709 K. Váltók és devizák 22,438,197 K. Értékpapírok 12.140,604 K. Intézeti házak és telkek 1.250,000. Üzemi ingatlanok 2.025,361 K. Előlegek értékpapírokra és árukra 13.813,338 K. Előlegek értékpapírokra és árukra 14.813,338 K. Arukészlet 1.013,346 K. Befizetések szindikátusokba 3.467,920 K. Adósok 32.932,679 K. Teher: Részvénytők 20.000,000 K. Tartalék-alap 7.150,000 K. Értékcsökkenési tartalék 301,077 K. Nyugdíjalap 939,093 K. Forgalmomban levő elfogadványok 1.460 ezer korona. Forgalmomban levő intézkedések 7.075 ezer 284 K. Betétek 17.946,913 K. Hitelezők 34 millió 6450 K. Tiszta nyereség-egyenleg 2.353,005 K. — Eredmény számla. Kiadás: Költségek 1 millió 103,122 K. Leírások értékcsökkenési tar-

talék-számlára és kétes követelésekből 159,537 K. Adók 257,366 K. Nyereség-egyenleg 2.353,005 K. Jövedelem: Nyereség-áthozat 202,180 K. Kamatjövdelem 2.328,779 K. Nyereségek és jutalékok 1.273,480 K. Házbérjövdelem 69,591 K. Az eme zárszámadásokban foglalt eredményekből az a következtetés vonható le, hogy a társaság áruüzleteiben a múlt év hátrányos kereskedelmi viszonyai, de különösen a keleti országokban bekövetkezett politikai alakulás zavarólag hatottak s a forgalom színvonalának fentartását csak jelentősebb áldozatokkal tették lehetővé; viszont a banküzlet forgalmának általános gyarapodásában kiemelendő pont gyanánt mutatkozik a betét-állományok közel négy millió koronával való emelkedése, amelylyel lépést tartott a folyó bankügyletek egyéb ágainak előrehaladása is. A nagyobb pénzügyi tranzakciók létesítésére általában nem kedvező mult esztendő folyamán a társaság csak a fiumei Cserzőanyag-Gyár Részvény-társaság, továbbá a Drávavölgyi Helyiérdekű Vasut finanszírozásában való részvétellel szaporította szindikátusi műveleteit. A fenti számadások alapján a társaság igazgatósága elhatározta, hogy a február 4-ére egybehívandó közgyűlésnek javasolni fogja, miszerint az előző évhez hasonlóan ezidén is 9%-os, tehát részvényenkint 36.— korona osztalék címén összesen 1.800.000 korona fizetessék ki, a tartalékalap 250.000 korona dotációjával 7.400.000 koronára emeltessék és a végül maradó 187,822 korona az új üzletév számlájára vitessék át.

— **Francia tőke a magyar iparfejlesztés szolgálatában.** Az ipartanács multkori ülésén egy francia érdekcsoport kérvényéről volt szó, amely csoport megfelelő szubvenció fejében harminc milliót ajánl fel textilgyárak létesítésére. A francia ajánlat a következő magyar iparvállalatok létesítésére vállalt kötelezettséget: egy selyemgyár létesítésére 10 millió korona alaptőkével, egy len-, kender- és jutyagyár létesítésére 20 millió korona és egy pamutfonó-, szövő- és kikészítő gyár létesítésére 38 millió korona alaptőkével. Az ajánlatot tulajdonképpen magánemberek nyújtották be, mert az érdekcsoport csak most van alakulóban Franciaországnak gyárosaiból.

— **Vakmerő lakásfosztogatás.** Sorich Dumica asszonynak az „alla Provvidenza” című vendéglő tulajdonosának via del Volto-i lakásába tegnapelőtt este betörtök. A tolvajok körülbelül 2100 korona értékű pénzt és ékszereket vittel el, amiből Sorichné-é volt 1100 korona készpénz, míg 370 korona négy vendégé. Azonkívül elvittek egy aranyórát, egy ezüstórát, egy aranyláncot és több pár fülbevalót, amik között volt egy pár gyémántos és több aranygyűrű. Sorichné a rablásról mindent jelentést tett a rendőrségnek. A rendőrség az összes ékszereknél nyomozást tartott s azonkívül különféle városokba táviratozott, de a vakmerő tolvajoknak eddig még nem akadt nyomára.

— **A fogorvosok mozgalma.** Karérdekük védelme céljából a fiumei fogorvosok egyesületet alapítottak, amely az „Országos Stomatológiai Egyesület” Tengeremléki Osztályát képezi. Elnöknek megválasztották Krausz Ödön dr-t., titkárnak Dalma Dezső drt. Az egyesület már bemutatkozott ep úgy a fiumei kormányzóknál, mint a polgármesternél mindkettőt kérve, hogy jogi ügyeik elintézésénél támogassák őket, ami mindkét részről meg is ígértetett. Ezenkívül az egyesület megtette a szükséges lépéseket, úgy az igazságügyi, mint a közigazgatási hatóságoknál, hogy megszüntessenek végre ama visszaélések, melyek jelenleg a városban a fogászati szakma körül oly sürűn burjánoznak.

— **Uj hajóirás.** A Daily News jelenti, hogy az Indefatigable nevű cirkáló, amelyet a jövő hónapban Dewonportban vízrebocsátanak, 550 láb hosszú és 80 láb széles. Tonnatartalma 19 ezer. A gépek 45 ezer lóerejűek. A hajónak 3 kéménye van. A páncélöv a hajót egész hosszában körülveszi. Nyolc sulyos, 12 hüvelyes ágyut kettesével úgy állítanak fel a páncélozott védőfalak mögött, hogy előre tüzeljenek. A hajó hátsó részében hat, az oldalszéleken 8 üteg lesz. A hajón azonkívül 12 négyhüvelyes és 27 kis ágyut helyeznek el. A hajó két vizatatti torpedócsővel van ellátva. Remé-

lik, hogy a hajó új sebességi rekordot fog elérni.

— **Farkasok garázdálkodása.** Lika megye területén a farkasok az idén annyira elszaporodtak, hogy egész csordák hatolnak be a falvakba. Mazin község határában egy ilyen farkascorda vasárnap szétépett egy Ratkovic nevű földmivest. Csemencizában pedig tegnap egy 17 éves pásztorfiút téptek szét a farkasok.

— **Minden anya érdeklődik** a „Scott-féle Emulsió” iránt, mely lapunk hasábjain most már ajánlatik. Ez egy híres csukamájolaj készítmény, melyet gyermekek előszeretettel vesznek be és mely nekik minden esetben, melyben eddig közönséges csukamájolajat használtak, gyors és biztos segínyt nyújt. Kapható minden gyógyszerárban.

Kirándulások a tengeren. A magyarhorvát tengeri gőzhajózási társaság gőzösei kedvező idő esetén, szerdán f. évi január 17-én a következő kirándulásokat fogják rendezni:

Cirkvenicába és Noviba a „Sirály” termes gőzessel d. e. 10:30 órákor; visszajövet Noviból délután 3 órákor és Cirkvenicából d. u. 3:30 órákor. Menetár oda és vissza személyenkint 1.50 korona.

Abbáziába a „Stefania” és „Lovrana” szalon-gőzösekkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5 és 6 órákor. Utolsó indulás Abbáziából Fiuméba 6 órákor. Menetár oda és vissza személyenkint 1.20 korona.

Ikába és Lovranába a „Sava” gőzessel délután 2.30 órákor, érintve Voloscát és Abbáziát. Visszaindulás Ikából este 6 órákor, érintve utjában Abbáziát is. Menetár oda- és vissza, személyenkint 80 fillér.

Fiuméből Abbáziába az „Istriano” gőzessel omnibus vonal. Indulás Fiuméből d. e. 9:30 és 11:30 órákor, továbbá d. u. 1:30 és 4:30 órákor.

Abbáziából Fiuméba az „Istriano” gőzessel d. e. 10.30 órákor és 2:30, 5:30 órákor. Menetár személyenkint 20 fillér. Jegyek a hajón kaphatók.

Távirat ◀▶ Telefon.

A miniszterelnök a királynál.

BÉCS, jan. 16. Wekerle Sándor dr. miniszterelnök titkára kíséretében ma ide érkezett s a bankgassei magyar házba szállt meg.

A miniszterelnök itt Vértessy államtitkárt és Roessler külügyi osztályfőnököt fogadta, akikkel hosszabb ideig tanácskozott.

Wekerle délelőtt 11 órákor a királyhoz ment kihallgatásra, akinek a parlament munkarendjéről, a parlament elé kerülő új törvényjavaslatokról s az általános politikai helyzetről tett jelentést.

Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek a kihallgatásnak, amely háromnegyed óráig tartott. Félhivatalosan jelentik, hogy a királyi kihallgatáson döntés nem történt. A miniszterelnök Schönbrunnból egyenesen Aerenthal báró külügyminiszterhez hajtott, akivel szintén hosszabb ideig tanácskozott.

Az osztrák miniszterelnök a királynál.

BÉCS, jan. 16. A király Wekerle előtt

Nagyszülőink ugyancsak csodálkoznának,

ha láthatnák, mekkorát fejlődött a téli sport. Szánkó, bobszki és szki az uralkodó és az előkelő világ téli sportünnepét rendez. Hat bizonyára egészséges a téli sport, de csak akkor, ha az ember óvatosan védekezik a meghűlés ellen. És ezt biztosan és kényelmesen akkor éri el az ember, ha utazás közben folyton egy szodeni ásványpasztillát (Fay-féle) valódit szopogat. Hogy Fay valódi szodeni minden meglevő meghűlést gyorsan megszüntet, az régóta ismeretes. Skatulyáját 1 korona 20 fillérért minden gyógyszerárban, drogériában és ásványvízkereskedésben meg lehet venni.

Vezérképviselő Magyarországi-Ausztria részére: Guntzert W. Th. Wien Grosse Neugasse 17.

Bienert báró osztrák miniszterelnököt fogadta félórai tanácskozáson, akivel Wekerle is röviden tanácskozott, mielőtt kihallgatásra ment volna.

A miniszterelnök visszautazott.

BÉCS, jan. 16. Wekerle délután visszautazott innen, de nem Budapestre, hanem utközben kiszállt dánosi birtokán. Innen hétfőn utazik vissza a fővárosba, hogy résztvegyen a képviselőháznak a szünet utáni első ülésén, amelyen az adóreformot és a kongruát fogják tárgyalni.

Miután az adóreform tárgyalása hosszabb ideig fog tartani, az ülészakot valószínűleg meg fogják hosszabbítani.

Az adóreform tárgyalása alatt a magyar kormány az osztrák kormányval is fog a bankkérdés dolgában tárgyalni.

Felfüggesztett községtanács.

ESZÉK, jan. 16. A kormány Szávabrod község tanácsát felfüggesztette, a polgármestert elmozdította állásából, s Rodulics Ákos városi tanácsost kormánybiztossá kinevezte.

A kormány intézkedésére az adott okot, hogy a községnél nagy visszaéléseknek jöttek nyomára.

Az ajkai bányaszerencsétlenség.

BUDAPEST, jan. 16. A végleges megállapítások szerint a bányaszerencsétlenségnek 70 halottja van. 130 bányász megmenekült.

Nagy hófúvás.

BUDAPEST, jan. 16. A boldvavölgyi vasútvonulon nagy hófúvás miatt beszüntették forgalmat.

Millió birtokvásárlás.

PETERVÁRAD, jan. 16. A közbirtokosság másfél millió koronáért megvásárolta Karácsonyi Jenő gróf kamenicai uradalmát.

Sikkasztó jegyző.

ARAD, jan. 16. Mihalovits István apátalvi körjegyzőt sikkasztás miatt letartóztatták s az aradi ügyészség fogházába kísérték.

A szerb kormány lemondott.

BELGRÁD, jan. 16. A skupstina a karácsonyi ünnepek után ma tartotta első ülését, a melyen a kormány bejelentette lemondását.

Szerbiában rendet csinálnak.

BELGRÁD, jan. 15. Az új hadügyminiszter megfosztotta állásuktól Balics Damiánt, a kragujeváci tüzérségi műszaki intézet igazgatóját és Sztojanovics Dusánt, az obilicsei puskaporgyár igazgatóját. Az új hadügyminiszternek ez a ténykedése általános meglepedést kelt, de egyszersmind azt is bizonyítja, hogy az említett gyárakban valóban nagy szédelgéseket követtek el. Egy magasrangú tiszt ma egy tisztársa előtt így nyilatkozott:

— Megköszönhetjük Ausztria és Magyarország, hogy nem üzente meg nekünk mindjárt a háborút, amikor ellene Belgrádban olyan heves támadásokat intéztek, mert ilyen lövészekkel Szerbiát a legrettenesebb katasztrófa érte volna.

Portugália a forradalom előtt.

LONDON, jan. 15. A „Daily Express” jelenti Lisszabonból: Miután a forradalmárok államcsint terveznek, Lisszabonban visszavonták a csapatokat és a Tájón horgonyzó hadihajók készen állanak az ütközetre. Szerdán minisztertanács volt és a katonai hatóságokkal titkos értekezletet tartottak. Sok politikailag gyanús embert letartóztattak.

Wildenbruch meghalt.

BERLIN, jan. 15. Ma itt meghalt Wildenbruch Ernő ismert német költő 63 éves korában.

Tizenkilenc napig a romok alatt.

Messina, jan. 16. Egy kilenc éves fiút továbbá egy 30 éves és 12 éves leányt 19 nap után a romok alatt élve találták. Élésük amrájuk tartalmából táplálkoztak.

Nyílt-tér*).

Alulírott egyet a közönség érdekében tudomásul hozza, hogy a jelenleg érvényben levő törvények, illetőleg egy Magyarországon érvényes orvosi oklevel alapján ezen városban kizárólagosan a következő „összes gyógytudományok tudorai”-nak van joguk a fogorvosi gyakorlat üzésére:

Dr. Dalma Dezső
Via Municipio 2. sz.

Dr. Krausz Ödön
Corso 20. sz.

Dr. Krisković Wladimir
Via del Porto 1 sz.

Dr. Pachany Anasztáz
Via Adria 1. sz.

Dr. Zack János
Via della Sanità 2. sz.

Az Országos Stomatológiai Egylet Tenger melléki Osztálya Fiumében.

* E rovatban közöltékért a beküldő felelős. A szerk).

A makacs meghülést

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A Scott-féle Emulsio

annyira kellemes ízű, hogy azok a kik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a SCOTT-féle Emulsio-val. Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb határu az egészségére.

AZ Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — hárjuk figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszárban.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

Eredeti színezett művészi fényképfelvételek. Érdekes és tanulságos. A tanulmányosság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten csudaszép felvételekben

Helgoland, Hamburg és a világ legnagyobb hajói legújabb be rendezésükkel.

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

Ujszülött gyermekek részére

az összes higiénikus cikkeket rektáron tartom és pedig: Pelenkanadrág, flanelin alátétek, baby ingecskék, has- és köldökkötők, szoptatos dajkának való mellény, gyermekágy-kötők, fásli stb. Mindezen cikkeket higiénikus Tetrá-szövetből készülték, a mely a nedvességet rögtön beszívja és a testét ilyformán mindig szárazon tartja.

VUJA M. Via Adamich.

Uj magyar hentes-üzlet!

Tisztelettel van szerencsém a t. fogyasztó közönség tudomására hozni, hogy Vicolo della Germania I. sz. alatt, a kászárnya átellenében

hentesáru-üzletet

nyitottam, hol az összes e szaknába vágó cikkeket naponta frissen, a legkitünőbb minőségben és legolcsóbb árban árusítom.

Cikkeimnek feltétlen tisztaságáról, valamint a legjobb kiszolgálásról előre is biztosítva a n. é. közönséget, kérem nagyrabecsült pártfogását.

Mély tisztelettel
Szathmáry György
hentes m.

Magyar Vendéglő

Fiume, Riva Szápary

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Magyar borok. Kőbányai polgári sör.

Havi előfizetők felvétetnek.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémerése a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

tej, tejföl, túró és vaj
mindenkor frissen.

Tiszta akácméz.

nagyban és kicsinyben. TELEFON
Házi túró kgonként 48 fillérért.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte
Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdővel mérsékelt áron.

Gambirinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfőzde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Elő virágcsokrot,

koszorut, virágdiszítést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárójában).

Cserepes növényben nagy választék.

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség szíves tudomására adni, hogy a Corso 7. szám alatt (a III. emeleten egy

Szépség- és hajápolási termet

nyitottam. A legújabb módszer szerinti arc-kezelés, láb-ápolás (manicur, pedicur), villanyos arcmasszázs (vibrations massage), szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Bálokra, ünnepélyekre s színházi előadásokhoz diszfésülések elvállaltatnak.

Fésülések és hajmosások kívánatra a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Minél számosabb megbízást kér mély tisztelettel

Schön I.

Corso 7, III. em. Jellusich fényképész házában.

Ujságkihordó

(asszony vagy leány is) másfél órai esti foglalkozásra jó fizetssel felvétetik „A Tengerpart” kiadóhivatalában Vicoło dell'Ospedale, Wurzer ház, I. emelet.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

Naponta a hírneves

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányprimás zenekarának hangversenye.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

TULAJDONOS:

SZENTGYÖRGYI FERENC.

Használt és új zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele, és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Figyelem!

Csak Rendulics M. fűszerkereskedésében Piazza Mercato coperto, Braida kapható a legolcsóbb árban: nullás liszt 100 kilója K. 38.—, Tea 1 kg. K. 6.—, egy láda uborka (12 háromliteres üveg) K. 20.

Globus Hirlapügynökség.
Ujság-elárusítás rögton a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett
THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN
kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron.
Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet, jéggyár stb. Orvos a házbán.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság

A BREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

roda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Uj épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco

Az előkelő idegenek találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron.

— és étlap szerint. —

Tulajdonos: Leopold Alfréd

Venier Penzió és Vendéglő

Velence Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással. Étterem kilátással a Szt. Márktérre.

— Kitűnő konyha minden órában.

Procuratie vecchie 105. s. Tulajdonos

(a Quadri kávé mellett) Marco Venier.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrassy
(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón ad el férfi- női- és gyermek cipőket

Szekulesz Sándor japán és kínai áruház

Hirdessen „A TENGEPART” napilapban!

„A Tengerpart” immár hatodik évfolyamába jutott és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGEPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicoło dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

KiadóTULAJDONOS: „A TENGEPART” LAPIADÓ VÁLLALAT.

Felolós szerkesztő MURAI JENŐ.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME